

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת פקודי תשפ"ה שנה י | גליון מס' 575

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

הבית השלישי יבנה בזכות התפלה

"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן" (לח כא)
דרש ה'אמרי נעים':

לבנות הבית השני לא זכו ישראל אלא לאחר שקבלו על עצמם מחדש על תורה בימי אחרשורוש (שבת פח א). זאת משום שלא חרב הבית הראשון אלא בעוון בטול תורה, כפתוב (ירמיה ט יב): "יאמר ה' על עזובם את תורתי".

הבית השלישי, לעומת זאת, יבנה בזכות התחזקות בתפלה, כפתוב (תהלים קב יז-ט): "כי בנה ה' ציון נראה בכבודו" בבית שלישי, בזכות: "פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם". הכתוב אף ממשיך ומדגיש כי פגנתו לבנות הבית השלישי באומרו: "תכתב זאת לזור אחרון..." (ראה ויקרא רבה ל ג).

לכך רמז הפתוב שלפנינו: "אלה פקודי המשכן" - בגימטריה: "קול תפלה", ו"פקודי" לשון פקידה וגאולה, כלומר, "שפעת צריך בעקר להתאמץ בתפלה, ועל ידי זה נזכה לגאולה שלמה במהרה בגמינו אמן".

בענין החובה להתחזק בתפלה בדורנו, והיות הגאולה תלויה בכך, מוסיף וכותב בעל ה'אמרי נעים' דברים מעוררי לב: "ועדן השטן מרקד בגימנו כי השמן לב העם' (ישעיה ו י) לבל יעוררו את עצמם להתפלל בכונה".

שלוש התפלות נרמזו בשם 'משכון'

"ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד" (מ ב)

דרש רבי דוד אבוחצירה הי"ד מחכמי תאפילאלת שבמרוקו:

כל ימי המשכון היו ישראל מתפללים כנגד המשכון שלוש תפלות מדי יום, כפי שפסק הרמב"ם (תפלה א ג): "והכל יהיו מתפללים נכח המקדש בכל מקום שיהיה, וכן היה הדבר תמיד ממש רבנו ועד עזרא". דבר זה נרמז בתבת "משכון"; "מש" - ראשי תבות: שחרית, מנחה, "כן" בגימטריה ע' - ערבית (פתח האהל).

ברכתו של מנהיג הדור

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' בן עשו ויברך אתם משה" (לט מג)

מכך שברך משה את ישראל בסיום מלאכת המשכון, אף שעשו דבר שהיו מחיבים לעשותו מצד צויו ה', למד הרלב"ג "שראוי למנהיג הדור לברך המנהיגים ממנו כאשר ישמענו אל דבריו, כדי שיהיו יותר זריזים לעשות רצונו". לאמר: מטרת ומגמת המנהיג - להנהיג את עדתו שילכו בדרך התורה והמצוות, ובכך שהוא מברכם כאשר הם מציתים לדבר ה' הנמסר על ידו, הוא מזרזם להמשיך לנהיג.

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

ברכה שלמה נאמרת בשנים

כבר נודעו בשערים דבריו של בעל הטורים בפרשתנו (שמות לח כז), כי מצות אמירת מאה ברכות ביום נתקנה כנגד מאת האדנים שהיו במשכן.

את הקשר הסמלי בין מאה הברכות לאדני המשכון פרשו בעלי המחשבה בדרך שונות, וחשבתי אף אני להוסיף תוכנה מענינת על כך: כמבאר בפרשתנו (שם כו), את מאת אדני המשכון יצקו ממחציות השקל שנאספו מ ישראל. מדוע קבעה התורה את שעור התרומה בגבה "מחצית השקל"? וכי לא היה ראוי, בעבור מטרה כה נעלה כיציקת אדני המשכון, לתת שקל שלם?

טמון כאן למוד עצום, המשליך על מעלת ענית אמן. האלשיך הקדוש בפרשת כי תשא (ל ג) מביא בשמו של רבי שלמה אלקבץ, בעל הפייט 'לכה דודי', כי התורה מלמדת אותנו בכך רמז נפלא: כפי שהשקל השלם לא יבוא אלא בצרוף תרומה של שני יהודים יחדו, כך אין האדם יכול להחטיב את עצמו שלם אלא כאשר הוא מצטרף לחברו.

המעשה שבו רעיון זה בא לידי בטוי באופן המבדק ביותר, הוא אמירת ברכה. כמבאר בדברי הפוסקים (ראה שו"ע או"ח קסז טז ובנושאי פלים שם), אין ברכתו של אדם שלמה אלא כאשר מצטרף אל המברך אדם נוסף העונה אמן. יכול אדם לעמוד ולברך בכונה ובדבקות ואף לצאת בכך ידי חובת ברכה, אך לא תהיה ביטול "ברכה שלמה" אלא כאשר ברכתו תזכה למענה אמן.

לאור זאת אפשר לומר, שכאשר תקנו חכמים את מאה הברכות כנגד מאת אדני המשכון, פגנו שנתנו את דעתנו אף למחציות השקל שמהן יצקו את האדנים. כשם שהשקל השלם ליציקת האדנים לא בא אלא מתרומתם של שני יהודים יחד, כך גם הברכות שתקנו כנגדם לא תחשבו לשלמות אלא בהצטרפות שני יהודים יחד - המברך והעונה אמן.

חביבים עלי דבריו של אחד מקוראי העלון הנכבדים, אשר הובאו כאן בעבר ואביאם שוב לרב חפתם. במכתב נפלא ששלח אלינו, השנה הקורא הנכבד את הברכה והעניה עליה לזוג נעלים, וכך הוא כותב: "הנעלים באות בזוגות; נעל ימנית ונעל שמאלית. נעל אחת לבדה לא תבוא לשמוש אם הנעל השנייה חסרה. כך גם ברכה ואמן הן זוג שבחים היוצרי יחד ברכה משלמת. גם ברכה הנאמרת בשני הכונה, חייבת את החלק השני המשלים - ענית אמן".

אנו מיחלים כי תפלותינו ובקשותינו תתקיימנה בשלמות, וכזאת אנו מבטאים אף בנסח הברכות: "תשובה שלמה", "גאולה שלמה", "רפואה שלמה". כדי לזכות לכך עלינו להקפיד לברך את ברכותינו בשלמות, באזני מי שיענה אחריו אמן, וכמוכן אף אנו נשלם את ברכות זולתנו בענית אמן, וכך נזכה מדה כנגד מדה לשפע ברכה ולטובה שלמה ממרומים.

בקריאת "בברכה שלמה ונאמר אמן!"

שבת שלום,

298 213 ממואל"ן

ברכות השחר כהלכה

במול בכונה בתברותא

יש קונה עולמה באמן אחת

ספרה האשה בדמעות, "אף ברכה לא שמעתי בכל השנים הרבות האלה. הברכה שברכת על היין עוררה בתוכי זכרונות ילדות עתיקים, וכאשר זכיתי לענות אמן חשתי כי האמן ממלאת את כל ישותי ומחזירה אותי הביתה, לכור מחצבתי."

הדמעות זלגו בחפשויות על פניה של האשה, וגם עיניו של הרב שורץ דמעו יחד עמה.

אחות עטויה לבן הכריזה את שמו של החולה שאליו נלוה הרב שורץ, הוא מהר לאחל רפואה שלמה לאשה האלמונית ונכנס עם החולה שאותו לזה לחדר הבדיקות. בסיעתא דשמיא נמצאו הבדיקות תקינות, ואף הרגשתו של החולה השתפרה מאד.

בצאתם מן החדר חפש הרב שורץ את האשה הזקנה, כדי לדרש בשלומה, אך כאשר נגש אל מטתה גלה לתדהמתו כי בזמן הקצר ששהה בחדר הבדיקות הסתלקה האשה לבית עולמה, ועתה היא היתה מטלת במטתה, מכסה בשמיכה.

דמעות חמות שבו וזלגו על פניו:

חמשים שנות בדירות ונכור מעם הנצח, ואמן אחת גדולה ומהדהדת שמלאה את כל חלל הלב! "יש קונה עולמו באמן אחת", לחשו שפתי.

לאחר שהושב החולה אל חדרו, דאג הרב שורץ למישהו שימלא את תפקידו על יד מטתו, והוא החל מתרוצץ כדי לגמל חסד של אמת עם אותה אשה; להשיג מנן יהודים ולהביאה לקבר ישראל פדת וכדיו.

ואכן, במוצאי שבת נערכה ההלוויה במעמד מנן מלויים. בקול נרגש ספד הרב שורץ לאשה שלא הכיר עד אותו היום. בדבריו הוא צטט את דברי המדרש (אגדת בראשית עט) על הכתוב: "כחוט השני שפתתוך ומדברך נאוה" (שה"ש ד ג) - "המדבר שבכם נאה לפני, על אחת כמה וכמה מישב שבכם! ואיזה הוא המדבר? אלו עם הארץ שאינן יודעין לא לקרות ולא לשנות ולא לדרש, כמדבר שאינו מגדל פרות. והן נכנסים לבתי פגסיות ולבתי מדרשות, ומברכים ברוך יוצר המאורות ומחיה מתים, שהוא ברא ומחיה מתים, והן עונים אחריו אמן, ואומרים מאמינים אנו שהוא מחיה מתים, והוא שברא את העולם - אפלו אין בידן אלא שכר אמן זה, דים!"

משסים את הספדו המיוחד, נעמד על יד מטתה לומר את הקדיש. סביבו עמדו המלויים שגעו אמן בהתרגשות מיחדת. הם הבינו עתה את שגב מעלתה של ענית אמן, וזכו לראות במו עיניהם כיצד זכתה אשה גלמודה לבוא לקבר ישראל בזכות ענית אמן.

לאחר מכן לוו אותה הנוכחים בדרך האחרונה, למקום שבו פותחים שערים לעוני אמן, ובו צרורות נשמות ישראל בצרוו החיים.

'פטר מלוכה' עמוד שסה

הסניטרים לפני דלפק אחיות. סביב הדלפק התקצף תור ארוך של חולים, הממתנים אף הם בקצר רוח לתורם.

עודו מחפש מקום נוח לשבת ולהמתין עם החולה, הבחין הרב שורץ באשה בגיל הגבורות השוכבת במטה בעברו האחר של אולם ההמתנה ומסמנת לו בידה. הוא נגש למטתה והתענין במצבה, וכששמע מפייה כי היא בת לעם היהודי, ברח אותה בלבביות בשבת שלום ומברך ואף אחל לה החלמה מהירה בנסח המיוחד לשבת קדש: "שבת היא מלועק ורפואה שלמה קרובה לבוא".

השעה התארכה, התור הזדחל, ולא נראה היה כי קצו קרב. מבט בפני החולה הביא את הרב שורץ למסקנה כי כדי למנע הרעה נוספת במצבו עליו לאכול דבר מה. ואולם החולה טרם שמע קדוש, והרב שורץ, בהפירו את החולה, ידע כי לא יאות להכניס לפיו שום דבר מאכל קדם שיקדש על היין. בליית ברה עזב הרב שורץ את החולה ומהר לשוב אל חדרו, להביא את בקבוק היין והגביע.

בתוך זמן קצר הוא שב אל ידידו, מזג את היין אל הגביע והחל לקדש בקול רם. על אף קהל החולים הגדול ששהה באולם ההמתנה, גבר קולו ומלא את החלל, בקדשו את השבת ובברכו על היין. בסימו שמע את האמן שהשיב ידידו החולה, כשאליה נלוית אמן נוספת, שנאמרה בקול רם בקצה אולם ההמתנה.

הוא הרים מבט מפתע אל הכוון שממנו נשמעה האמו, וגלה כי האשה ההיא, שזמן מה קדם לכן סמנה לו בידה, עוצמת את עיניה בדבקות עלאית ובתרוממות הנפש, והבין כי היא שהשמיעה את האמן הנפלאה הזאת.

הוא שתה מן הכוס, ברח מזונות וטעם מהעונה שלפניו. בעוד ידידו החולה טועם גם הוא מן היין והמזונות, פזם לעצמו הרב שורץ זמירות שבת, וכל אותה העת הבחין כי הזקנה מביטה בו בערגת קדש, כשהתרוממות נפש נסוכה על פניה.

סקרנותו גברה בו: מיה האשה המיוחדת הזאת? שמה היא רבנית גדולה ועתירת מעש, אשת חבר ליהודי תלמיד חכם, נכבד בעמיו?

הוא קם ממקומו, חצה את האולם, נגש אליה ביראת כבוד ושאלה למוצאה ולמעשיה. לתדהמתו הרבה ספרה האשה כי היא גדלה והתחנכה בבית יהודי שרשי באירופה, אך בשנות הצעם הניחה הוריה לבדה בין הגויים, ושם אבדה מכור מחצבתה.

"וותר מחמשים שנה שלא שמעתי תפלה",

כאשר היה מדבר בעזרה זולת, הרב יעקב שורץ לא הסס מעולם. לכן, כשנודע לו על אחד מידידיו שחלה ועמד לפני נתיח מסבך באחד מבתי החולים הגדולים בארצות הברית, הוא לא חשב פעמים והתנדב להצטרף אליו ולוותר. הרופאים הדגישו בפניו כי מצבו הרפואי של החולה מרוב במיח, ולכן אין להשאירו לבדו. הרב שורץ, במסירותו האפינית, קבל על עצמו את המשימה בלב שלם ויצא לדרך.

בית החולים השתרע על פני שטח רחב ואף התנשא לגובה רב, ולא קל היה להתמצא

"חמשים שנות בדירות ונכשור מעם הנצח, ואמן אחת גדולה ומהדהדת שמלאה את כל חלל הלב! יש קונה עולמו באמן אחת, לחשו שפתי."

בסבך מבואותיו. עם כל זאת, מלא הרב שורץ את תפקידו נאמנה ולא עזב את החולה אף לרגע.

בשבת קדש חלה הרעה במצבו של החולה. הרב שורץ מהר להזעיק את הרופא, וזה הורה לשלחו בדיחפות לסדרת בדיקות מקיפות. בתוך רגעים אחדים נכנסו אל החדר שני סניטרים רפואיים, אחזו במטתו של החולה והחלו מסייעים אותה לכוון האגף שבו התבצעו הבדיקות הנדרשות. הם יצאו מן החדר - והרב שורץ בעקבותיהם, צעדו לאורך המסדרונות הארפים והמפתלים - והוא אחריהם, עברו מקומה לקומה - והוא מאיץ הלוכו, עמוס, נאמן לאחריותו שלא לעזב את החולה אף לרגע אחד.

אי שם, לאחר אחד העקולים, נעצרו

גדול העונה

- העונה אמן, "רב ברכות" - גדול הוא מן המברך (מגלה עמקות' פרשת וישב).

ברכות מאה ברכות שורה השכינה

"ויכס העין את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן" (מ לד) כתבו בעלי התוספות:

ראשי התבות "מלא את המשכן" הן "מאה". רמז הכתוב בכך, שכפי ש"כבוד ה' מלא את המשכן", כך מקדמת השכינה לשרות בבתי כנסיות שמקפידים בהם על אמירת מאה ברכות (תוספות השלם' עה"ת).

וכך כתב בעל המגלה עמקות' (פרשת ואתחנן, אפן עה): "התחיל משה לתקן לישראל מאה ברכות כשנתן מאה אדנים למשכן שהם כנגד מאה ברכות, וכן הוא אומר (משלי כח כ): 'איש אמונות רב ברכות - זה משה רבנו' (שמות רבה שם)... 'רב ברכות' - רבן של ישראל שתקן לנו הברכות... באותו יום שהקים את המשכן, עליו נאמר: 'וכבוד ה' מלא את המשכן' - ר"ת מאה".

עניית אמן - צרוף שמות הקדש

"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן" (לח כא)

דרש רבי אברהם דב מאוריטש בעל הבת עין:

"הלויים" - בגימטריה 'אמן'; כפי שלשון "הלויים" מסמלת חבור והצטרפות, ככתוב (בראשית כט לד): "הפעם ילוה אישי אלי", כך אף ענינה של עניית אמן הוא חבור וצרוף שמות הקדש, שכן 'אמן' היא בגימטריה שמות הוי"ה ואדנות.

וכך רמז לנו הפתוב: "אשר פקד" הקדוש ברוך הוא "על פי משה" על "עבדת הלויים" - העבודה הגדולה שיש בעניית אמן, שתעשה בכונת צרוף שמות הקדש (בת עין).

עניית אמן של משה רבנו

"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן" (לח כא)

פרשה זו מפרטת את סכום הזהב, הכסף והנחשת שהפקיד העם בידי משה בעבור בניית המשכן. בהקשר לכך קורא המדרש (שמות רבה נא א) על משה רבנו את הפתוב (משלי כח כ): "איש אמונות רב ברכות", פי משום שהתרומות שהביאו ישראל למלאכת המשכן הפקדו בידי משה שהיה אדם נאמן, לכך הרבו בני ישראל להביא תרומתם, וכך התרבתה הברכה במלאכת המשכן (עי' עץ יוסף שם).

סבה נוספת לכך שכנה משה "איש אמונות" באר רבי משה דוד קליסקברג, רבה של קאלושין, על פי דברי חותנו האדמו"ר רבי יחזקאל מקוז'מיר, שפרש את מאמר חכמים (ברכות נג ב) "גדול העונה אמן יותר מן המברך" כך: העונה אמן על ברכת חברו מראה בכך שאינו שואף שיהא הוא המברך, אלא אדרבה חפץ הוא שתתקיים ברכת חברו. ולפי ש"העקור הוא שכל איש ירצה שיתקיים ברכת חברו, ולא שיהא הוא המברך, כי אם שחברו יברך והוא יענה אמן" לכך "גדול העונה אמן יותר מן המברך".

לאור דבריו נתן לומר שמושה רבנו שהיה ענו מכל אדם, בודאי לא בקש לברך בעצמו, פי אם לקיים את ברכותיהם של ישראל בעניית אמן, ולכך כנה "איש אמונות" (יחזק' מזא"ב).

בעל 'חסד לאברהם' מרדומסק אמר כי אף שמו של משה רומז לתבת אמן, שכן סופי השמות של האותיות המרכיבות את השם "משה" - מ"ם ש"ן ה"א הם "אמן" (חסד לאברהם' פרשת תצוה).

בענין זה יש לציין את דברי בעל המגלה עמקות' המפרש שהכתוב "איש אמונות רב ברכות" בא ללמד על מעלתו של העונה אמן, וכדברי חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך": "רב" פרושו גדול, כפתוב (בראשית כה כג) "ורב יעבד צעיר"; "איש אמונות"

יהודים יקרים!
הבה נקפיד מדי
בקר בברכות
השחר ובמשך
כל היום פלו פי
ברכותינו יחתמו
בעניית אמן כהלכה,
ונזכה בשכר זאת
לשפע ברכה
והצלחה שירעפו
עלינו בשלמות מן
השמים.

בברכה שלמה ונאמר אמן

בספרו 'עמודי שלמה' על הסמ"ג (עשה כז) ממשיל המהרש"ל את הברכה לגוף השטר, ואלו את עניית האמן לחתימת העדים הבאה לאמת את הנכתב בשטר, ואלו דבריו: "כשם שהשטר אינו נחשב פלוס עד שיחתמו עליו עדים, כך אין הברכה חשובה כל כך עד שיענו עליה אמן, פי אז היא החתימה, פי אמן היא חותם הברכה".

- גדול העונה אמן יותר מן המברך -

העבודה פרק יא; גבורות ה" פרק ט).

מעלתו של העונה, היותו יכול לענות שוב ושוב, "יותר מן המברך" (אורי וישעי) [ברלין תע"ד] שער הצדקה פרק שמיני).

ענית אמן - אמונה בבורא עולם כל יכול

עוד מבאר המהר"ל מפראג:

מהות הברכה היא הצהרת המברך שהדבר שממנו הוא עומד להנות נברא על ידי הקדוש ברוך הוא. הצהרת המברך בנויה על ידיעתו והבנתו, ולכן היא מגבלת לדבר שעליו הוא עומד ומצהיר באמירת הברכה. העונה אמן לעמת זאת מצטרף לדברי המברך מתוך אמונה כי הקדוש ברוך הוא כל יכול. הצהרה הבאה מתוך אמונה בה אינה מגבלת לדבר שעליו מצהירים, אלא "אין לה קץ ותכלית", ולכן גדול הוא מן המברך (נתיבות עולם: עוד

אף השפעת אמת' (כי תבא תרמ"א) מבאר פעין זה, ומוסיף כי בחינת האמונה גדולה מבחינת הידיעה, לפי שבחינת האמונה "אין לה הפסק כלל בכל הדורות... ובחינה זו גדולה מאד לפני ה' יתברך", ולכן "גדול העונה יותר מן המברך".

השפעת אמת' מוסיף ומבאר, כי בעוד בני דור המדבר זכו לראות ולהשיג בחוש את מלכות ה' בעולמו, כפתוב (דברים יד יז): "אשר עין בעין נראה אתה ה' ונענך עמד עליהם", הרי שמשעת כניסת ישראל לארץ ואילך "התחיל בחינת אמונה", ולפיכך טרם כניסתם לארץ עמדו ישראל וקבלו עליהם את חקי התורה, בעינת אמן אחר הברכות והקלות.

אין גבול לענית אמן

רבי אברהם הכהן, נכדו של בעל מתנות כהנא, מבאר כי לשון חכמים (ברכות ג ב) "גדול העונה אמן יותר מן המברך" כוללת בתוכה גם את עצם הטעם לכוף שמעלת העונה אמן גדולה ממעלת המברך. כי כן, המלה "יותר" מיתרת לכאורה, ודי היה לומר: "גדול העונה מן המברך"? אלא שכוף מתפרש מאמר זה: "גדול העונה אמן", לפי שהוא יכול לענות "יותר מן המברך". בגודל למברך, שאינו יכול לברך פאות נפשו אלא רק את הברכות שהוא מחייב בהן, משום שאסור לו לברך ברכה שאינה צריכה, העונה אמן יכול לקיים את מצות ענית אמן בכל שיחפץ, שהרי ביכלתו לשמע ברכות מעוד ועוד מברכים ולענות אחריהם אמן. זו אפוא

שערי גן עדן

ענית אמן במשנת בעל ההלוא

הודאתו של העונה גדולה מהודאת המברך

את דברי חכמים (ברכות ג ב) "גדול העונה אמן יותר מן המברך" באר התפארת שלמה' כן: בבוא יתרו למחנה ישראל לאחר הנסים הגדולים שארעו להם בצאתם מצרים, אמר (שמות יח י): "ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה". ודרשו חכמים על כך (סנהדרין צד א): "גנאי הוא למשה וששים רבוא שלא אמרו 'ברוך', עד שבא יתרו ואמר 'ברוך ה'". ולכאורה הדברים תמוהים: הלא בני ישראל הפליגו להודות על הצלתם בשירה הארפה והנשגבה שאמרו אחר קריעת ים סוף, ומה בכך שלא שבחו בלשון 'ברוך'? ויש לבאר כי על אף שבשירת הים הודה כל אחד מבני ישראל בכל לבו על גס הצלתו האישית, הוסיף יתרו וחדש כי ראוי לאדם להודות אף על הצלת זולתו. שהרי הוא לא נצל עמו משעבוד מצרים, ובכל זאת שבח ואמר: "ברוך ה' אשר הציל אתכם".

עלינו ללמד מכך שעקר הודאת האדם אינה צריכה להתמקד בטובות האישיות שעשה עמו בוראו, אלא בטובות שמרעיף הוא על כל ישראל. ושתי סבות לדבר: א. בהתמקדותו בטובת האלת, מראה הוא כי אינו נוהג בצרות עין אלא הוא שמח בטובת זולתו; ב. בהודאתו על טובת חברו הרי הוא מגדיל את שבח הבורא ורוממותו, שאינו מיטיב עמו בלבד, אלא מרבה להיטיב עם הכל.

מעשה נתן לבאר כן: בברכות רבות המברך מודה ומהלל את ה' רק על הטובות האישיות שהעניק לו בחסדו. כך לדגמה בסדר ברכות השחר המברך מודה בזו אחר זו על טובות רבות שמעניק לו הבורא בכל יום ויום, אולם אינו מודה אלא על טובות האישיות. לעמת זאת העונה אחר המברך אמן, ובענינתו מצטרף ומודה על הטובות שקבל זולתו, הרי שדרגת הודאתו גבוהה מדרגת המברך, ולפיכך אמרו חכמים שגדול העונה מהמברך (תפארת שלמה' שער התפלה).

שיע רב בענית אמן

בתגובה לטענות המתאוננים אמר משה רבנו (במדבר יא יא): "האנכי הרייתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתי-הו כי תאמר אלי שאהו בחיקך כפאשר ישא האמן את הינק על האדמה אשר נשבעת לאבותי". בפשטות פונת הכתוב "כפאשר ישא האמן את הינק", היא: כפאשר ישא האב את בנו הקטן. ואולם התפארת שלמה' מבאר כתוב זה, כאלו נאמר "כפאשר ישא האמן את הינק", שעל ידי ענית אמן "יונקים מלמעלה את כל ההשפעות הטובות לבני ישראל" (שם פרשת יתרו).

התפארת שלמה'

כ"ט באדר תרכ"ז

אהל בעל התפארת שלמה' ז"ע בראדומסק

האדמו"ר רבי שלמה הכהן רבינוביץ נולד לאביו רבי דב צבי בעירה וולושצ'ובה שבפולין. מילדותו נתן בכח התמדה עצום ובכשרונות ברוכים והיה נשאר בלילות לבדו בבית המדרש. לא אחת מצאואו מתפללי מנן ותיקין כשהוא עדין שקוע בלמודו.

בעודו נער כבר נתפרסם שמו כעלוי. למד תורה מפי רבי אברהם צבי אב"ד פיעטרקוב ז"ע, בעל 'ברית אברהם', ומפי רבי דוד חריף מפיעטרקוב ז"ע, בעל 'בית דוד'. עוד בבחרותו חבר חבור גדול על מסכת כתובות. הדברי חיים' כותב עליו בהסכמתו לספרו 'תפארת שלמה' על המועדים: "גם בחריפות יד לעמק סגיות הש"ס לברר הלכה ברוחה בתשובת שאלה".

הסתופף בצל צדיקי דורו: רבי פישל מסטרקוב, רבי ישעיה מפשעודבורז ורבי מאיר מאפטא בעל 'אור לשמים'.

בשנת תקצ"ד, והוא בן שלושים וארבע בלבד, נאות לקבל על עצמו את משרת הרבנות בראדומסק, שבה כהן עד הסתלקותו. כתשע שנים מאחר יותר, בשנת תר"ג, נכנע להפצרת החסידים הרבים שפקדו את ביתו והחל להנהיג את עדתו כרבי.

בליל ששי, כ"ט באדר תרכ"ו, בעצומו של למוד בספר הזהר, נשמט ראשו על הספר, ועלתה נשמתו לגניז מרומים. נטמן בבית העלמין בראדומסק.